

Geneeskunde van het paard II (G000885)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)

Nederlands

Gent

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Hesta, Myriam

DI11

Verantwoordelijk lesgever

Smits, Katrien

DI08

Medelesgever

van Dierendonck, Machteld

DI07

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

stptn

aanbodsessie

Master of Veterinary Medicine in de diergeneeskunde (afstudeerrichting onderzoek)

5

A

Master of Veterinary Medicine in de diergeneeskunde (afstudeerrichting paard)

5

A

Master of Veterinary Medicine in de diergeneeskunde (gemeenschappelijk gedeelte)

5

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Voeding, klinische voeding, klinische ethologie, gedrag, paard, Voortplanting paard

Situering

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 3 delen: 1) Voeding 2) Ethologie 3)

Voorplanting

1) Het opleidingsonderdeel 'voeding' is een vervolg op de cursus dierenvoeding uit 3° bachelor. Deze cursus heeft als doel studenten kennis te verschaffen en inzicht te geven in courante voedingsfouten en deze te kunnen herkennen, voorkomen (preventie) en corrigeren (curatief). Daarnaast is een 2° belangrijke doelstelling om uitgaande van een diagnose, een klinisch voedingsadvies te formuleren voor relevante aandoeningen.

2) Het onderdeel gedragstherapie (klinische ethologie) van het paard is een vervolg op de 1° bachelor cursus Ethologie en de 3° bachelor cursus Dierengedrag, Dierenwelzijn, Huisvesting en Hygiëne. Klinische Ethologie van het paard is een vrij nieuwe discipline. Klinische ethologie voor de gezelschapsdieren met name voor de hond is al veel verder ontwikkeld. Deze cursus heeft tot doel de studenten kennis te verschaffen van de klinische ethologie van het paard: het herkennen, behandelen en voorkomen van verschillende vormen van mal-adaptatie en / of gedragsproblemen van het paard.

Beide onderdelen (voeding en gedrag) worden geïntegreerd door de voor- en nadelen te bespreken van verschillende vormen van (aanbieden van) voeding in relatie tot de behandeling en de preventie van gedragsproblemen.

3) De doelstellingen van het onderdeel voortplanting zijn:

1 uitgaande van anamnese, klinisch onderzoek en bijkomend onderzoek, de status van de voortplantingscyclus bij de merrie te bepalen en behandelingen te formuleren om deze te beïnvloeden/manipuleren

2 uitgaande van anamnese, klinisch onderzoek en bijkomend onderzoek de meest voorkomende ziekten van het voortplantingsstelsel van merrie en hengst te bepalen en curatieve en preventieve behandelingen te formuleren

3 uitgaande van anamnese, klinisch onderzoek en bijkomend onderzoek de meest voorkomende problemen en ziekten onmiddellijk voor, tijdens en na de partus bij de merrie te bepalen en curatieve en preventieve behandelingen te formuleren

- 4 de technieken van afname, evaluatie, verwerking en bewaring van sperma van de hengst en inseminatie bij de merrie te kunnen formuleren.
- 5 de kunstmatige voortplantingstechnieken (artificial reproductive techniques of ART) bij hengst en merrie te kunnen formuleren
- 6 deze doelstellingen sluiten aan bij de doelstelling van de opleiding diergeneeskunde door het verwerven van specifieke kennis en vaardigheden nodig voor het uitoefenen van het beroep van dierenarts.

Inhoud

1) Voeding van het paard

Optimale voeding van het gezonde paard. Voeding van het paard als middel om voeding gerelateerde aandoeningen te voorkomen (orthopedische ontwikkelingsstoornissen, obesitas, koliek...). Inzicht verwerven in de optimale voeding van sportpaarden naargelang de verschillende sportdisciplines. Voeding als (deel van) de behandeling, ondersteuning van bepaalde aandoeningen zoals tandproblemen, gastro-intestinale aandoeningen, laminitis, obesitas, leveraandoeningen, intensieve zorgen etc. Tijdens de les wordt een overzicht gegeven van de rol van voeding bij sportpaarden, bij preventie en behandeling van bepaalde aandoeningen etc. Tijdens de practica worden in de praktijk vaak voorkomende problemen qua voeding geanalyseerd en praktisch uitgewerkt.

2) Klinische Ethologie van het paard.

In de bachelor is toegelicht hoe sterk de invloed kan zijn van verschillende huisvestings- en managementsystemen op het gedrag, welzijn en gezondheid van het paard. Tijdens het master onderwijs wordt daarnaast ook aandacht gegeven aan de invloed van het handelen van de dierenarts zelf in het kader van Low Stress Handling wat resulteert in grotere efficiëntie in de omgang, beter behandelresultaat, maar vooral in grotere veiligheid voor dierenarts, eigenaar, omstanders en dier. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de rol van de ruiter, trainingssysteem, sportdiscipline etc. op het gedrag, welzijn en gezondheid van het paard. Er wordt geoefend met valide en betrouwbare pijn assessments methoden. De meest gangbare observaties, technieken, diagnostische tests en andere diagnostische hulpmiddelen om de oorzaak van het gedragsprobleem te achterhalen wordt besproken en geoefend. Er wordt een overzicht gegeven van de meest gangbare behandelmethodieken ondersteund door veel filmmateriaal. Daarnaast wordt aandacht gegeven aan preventie en de rol van de dierenarts bij gedragsproblemen. In het practicum worden ook een aantal technieken om zo veilig en stress loos de paarden te onderzoeken en te behandelen geoefend.

3) Voortplanting

De inhoud bestaat uit een theoretisch gedeelte waarin de fysiologie van de voortplanting, begeleiding van de fokkerij in het algemeen en opvolging van de individuele merrie voor inseminatie, drachtdiagnose, dracht begeleiding, partus begeleiding, verloskunde en zorgen van het pasgeboren veulen alsook de belangrijkste ziekten van het geslachtsapparaat bij merrie en hengst besproken worden.

Begincompetenties

Grondige kennis van de dierenvoeding en inwendige ziektenleer. Opname van dit vak is enkel mogelijk indien men geslaagd is voor het vak dierenvoeding uit 3° bachelor en indien men over voldoende klinische vaardigheden en kennis beschikt. Dit vak bouwt verder op de algemene dierenvoeding uit 3° bachelor.

Grondige kennis van de ethologie, dierenwelzijn, huisvesting en hygiëne. Opname van dit vak is enkel mogelijk indien men geslaagd is voor het vak ethologie en ethiek uit 1° bachelor en Diergedrag, Dierenwelzijn, Huisvesting en Hygiëne uit de 3^e bachelor en men moet over voldoende klinische vaardigheden en -kennis beschikken.

Voortplanting: Kennis van en inzicht in de anatomie, fysiologie, pathologie, infectieuze en metabole ziekten en farmacologie van de grote huisdieren is nodig om dit opleidingsonderdeel aan te vatten. Dit sluit aan op de eindtermen van de bacheloropleiding diergeneeskunde en de eindtermen van het eerste jaar van masteropleiding tot dierenarts.

Voor studenten enkel ingeschreven voor een creditdoelcontract, is inschrijving enkel mogelijk na het voldoen aan de eindcompetenties van de bacheloropleiding.

Eindcompetenties

- 1 De student moet in staat zijn fouten in het rantsoen van paarden/pony's te achterhalen.
- 2 De student moet in staat zijn om een rantsoen voor paarden te optimaliseren onder verschillende fysiologische toestanden (groei, dracht, lactatie) en bij sportprestaties
- 3 Bovendien moet hij/zij zowel preventief als curatief een rantsoen/dieet kunnen wijzigingen of maken in geval van nutritioneel gerelateerde aandoeningen.
- 4 De student kan normaal, afwijkend, abnormaal gedrag en welzijn risicosituaties herkennen, benoemen en op de juiste wijze interpreteren, maar weet ook hoe deze te voorkomen, te behandelen en hoe deze deskundig te begeleiden.
- 5 De student heeft kennis van en inzicht in het ontstaan van afwijkend gedrag, welzijn risicosituaties en de factoren die daarbij een rol kunnen spelen, zoals bijvoorbeeld de wijze waarop het paard gehouden, gemanaged, gebruikt of gevoerd wordt in de verschillende takken van de paarden/ezel houderij.
- 6 De student heeft kennis van verschillende methoden welke gebruikt kunnen om gedrag en welzijnsproblemen op dier niveau te identificeren zoals hartslagmetingen, pijn assessment, gebruik cortisol inschatting van stress, verschillende drukmeet methoden (teugeldrukmeter, zadeldrukmetingen, etc.).
- 7 De student heeft kennis van en inzicht in haar/zijn eigen rol bij het ontstaan, oplossen en voorkomen van gedragsproblemen en het signaleren van welzijnsproblemen.

VOORTPLANTING:

- 1 Uitvoeren van een klinisch onderzoek bij paarden en toepassen van routine diergeneeskundige handelingen in de context van de voortplanting en verloskunde, met inbegrip van rectaal onderzoek, echografie, vaginaal onderzoek en bijkomende diagnostische technieken bij de merrie
- 2 Uitvoeren van specifieke handelingen in de context van de voortplanting bij het paard: sperma afname, evaluatie en voorbereiding voor bewaring en/of inseminatie, en inseminatie van de merrie.
- 3 Kennis en inzicht in de begeleiding van de partus en de zorgen van het pasgeboren veulen.
- 4 Kennis hebben van het instrumentarium en de technieken die gebruikt wordt in de verloskunde bij de merrie.
- 5 Kennis hebben van geavanceerde diagnostische technieken zoals echografie, endoscopie, sperma evaluatie.
- 6 Gevorderde kennis hebben om een diagnose en differentiaaldiagnosen op te stellen van de meest voorkomende infectieuze en niet-infectieuze aandoeningen van het geslachtsapparaat bij merrie en hengst en van de farmacologische en niet-farmacologische behandelingen en preventie.
- 7 Wetenschappelijk onderbouwd advies kunnen opstellen, implementeren en communiceren over de routine fokkerij begeleiding op het niveau van de individuele fokmerrie en stoeterij.
- 8 Wetenschappelijk onderbouwd advies kunnen opstellen en kunnen communiceren over preventie van infectieuze en niet infectieuze ziekten in de context van de vruchtbaarheid van merrie en hengst.
- 9 Inzicht hebben in de beschikbare bronnen voor aanvullende en geactualiseerde informatie en continue vorming met inbegrip van professionele internet bronnen, e-publicaties, online discussie groepen gerelateerd met de voortplanting en verloskunde, professionele bijscholing.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Practicum

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Afhankelijk van de coronasituatie zullen de lessen en practica on campus danwel online (of een combinatie hiervan) doorgaan.

Alle werkvormen zijn interactief waarbij ingegaan kan worden op vragen van

(Goedgekeurd)

studenten.

Practica: De studenten mogen enkel deelnemen op een andere moment na het uitvoeren van een wissel én na goedkeuring van de titularis/praktijkassistent/medelesgever.

Uitzonderlijk kan aansluiten bij een andere groep toegestaan worden mits correcte motivatie. Niet deelnemen aan de juiste groep kan beschouwd worden als een onwettige afwezigheid.

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Equine behavior. Guide for veterinarians and Equine Scientists. second edition (2012). Saunders

Richtprijs: € 90

Optioneel: ja

Taal : Engels

Auteur : McGreevy P

ISBN : 978-0-70204-337-6

Online beschikbaar : Ja

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig

Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Bijkomende info: Alleen voor achtergrond en naslagwerk - Als e-book beschikbaar in de online UG bibliotheek

Type: Handouts

Naam: gedrag paard

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Ja

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief

Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Referenties

Onder andere NRC (Nutrient Requirements for equines); online beschikbaar via Ufora

Bijkomend leermateriaal wordt ter beschikking gesteld tijdens de practica (zoals BCS, CVB...). Een deel hiervan zal beschikbaar zijn op Ufora.

Manual of Equine Reproduction, S. Brinsko et al (Eds.) uitgegeven door Mosby Elsevier (e-book UGent)

Equine Reproductive Procedures, John Dascanio (Editor), Patrick McCue (Editor) uitgegeven door Wiley (e-book UGent)

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Voor en/of na de hoorcolleges zal tijd voorzien worden om individuele vragen te beantwoorden, evenals tijdens de pauze van de practica

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Participatie, Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Participatie, Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

--- Klik om te editen ---

Afhankelijk van de corona situatie zal het examen on campus of online doorgaan.

Bij een online examen zullen andere vraagtypes gebruikt worden, doch daarover

(Goedgekeurd)

zal tijdig gecommuniceerd worden.

Eindscoreberekening

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één onderdeel of minder dan 10/20 heeft voor één van de bovengenoemde onderdelen kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, dan wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (of 9/20).

Onwettige afwezigheid van het practicum geeft aanleiding tot een verlaging van de eindscore met 2/20 punten.